

MARKA HUKUKUNDA SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBINDA KÖTÜNYET KAVRAMI^(*)

THE CONCEPT OF BAD FAITH IN LIMITATION IN CONSEQUENCE OF ACQUIESCENCE IN TRADE MARK LAW

Dr. Öğr. Üyesi Pınar UZUN ŞENOL^(**)

Öz

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu md.25/6 uyarınca marka hukuku kapsamında yasal zemine kavuşan sessiz kalma yoluyla hak kaybı, sonraki tarihli marka sahibi tarafından kullanılacak bir savunma nedenidir. Bu savunma, sonraki tarihli marka sahibi tarafından hakkını kaybetme riskini taşıyan önceki hak sahibi aleyhine markanın hükümsüzlüğü davasında ileri sürülür. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının kabulü, sonraki tarihli markanın kullanımının hukuka aykırılığının ileri sürülebilirliğini ortadan kaldırır. Bu düzenlemenin tek istisnası sonraki tarihli marka sahibinin kötüniyetli olmasıdır. İlgili maddenin uygulanma esası açısından kötüniyetli olma hâlinin nitelendirilmesi gerekir. Ancak, sessiz kalma yoluyla hak kaybında kötüniyet kavramı, Kanunda ayrı bir madde içerisinde ve detaylı bir şekilde düzenlenmemiştir. Öte yandan, kötüniyetli olma hâlinin oluşumuna dair öğretide

farklı görüşlere yer verilmiştir. Nitekim Yargıtay'ın da birbiriyle çelişir yönde verdiği kararları olmuştur. Kötüniyetin tespitinin ardından kötüniyetin aranacağı anın da belirlenmesi, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasında üzerinde durulması gereken diğer önemli unsurdur. Öyle ki, kötüniyetin sonraki markanın tescil edildiği andan itibaren var olması ile daha sonradan oluşması, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının uygulanabilirliğinde farklılıklar meydana getirir. Bu itibarla, kötüniyetin aranacağı anın tespiti ile birlikte, kötüniyetin başlangıçtan beri var olmasının savunmanın geçerliliğine olan etkisi ve kötüniyete rağmen uzun süre sonra dava açılmasının savunmaya olası etkisinin, öğretisi ve Yargıtay kararları doğrultusunda, değerlendirilmesi önem arz eder.

Anahtar Kelimeler

Marka Hukuku, Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı, Kötüniyet.

^(*) (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 24.01.2024 / Kabul Tarihi: 11.06.2024).

Bu makalenin konusu, 30.11.2023-01.12.2023 tarihlerinde Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi ile T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Patent ve Marka Kurumu işbirliğinde düzenlenen "V. Fikri Mülkiyet Hukuku Uluslararası Sempozyumu"nda tebliğ olarak sunulmuştur.

^(**) Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Kayseri - Türkiye, (E-posta: pusenol@nyu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1660-316X).

Atıf/Citation: Uzun Şenol, Pınar (2024), "Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybında Kötüniyet Kavramı", TFM, C: 10, S: 1, s. 167-184.

Abstract

Limitation in consequence of acquiescence, which has a legal basis within the scope of trade mark law with Industrial Property Law No. 6769 art.25/6, is a ground of defense that can be used by the proprietor of a later date trade mark. This defense is alleged in a trade mark invalidation proceedings against the previous proprietor who is at risk of forfeiture by the later trade mark proprietor. Acceptance of the defense of limitation in consequence of acquiescence eliminates the possibility of claiming that the use of the later trade mark is unlawful. The only exception to this regulation is if the later trade mark proprietor is in bad faith. The state of being in bad faith must also be qualified in terms of the basis of application of the relevant article. However, the concept of bad faith in limitation in consequence of acquiescence is not regulated in detail in a separate article in the law. On the other hand, different views have been included in the doctrine regarding the formation of the state of being in bad faith. The Supreme

Court has also made contradictory. Aftermath of the detection of bad faith, determining the moment when bad faith will be sought is another important element that should be deemed in the defense of limitation in consequence of acquiescence. In fact, whether the bad faith exists from the moment the trade mark is registered or occurs later creates differences in the applicability of the defense of limitation in consequence of acquiescence. In this respect, along with the determination of the moment when bad faith will be sought, it is important to evaluate the effect of the existence of bad faith from the beginning on the validity of the defense and the possible effect of filing a lawsuit after a long time despite bad faith on the defense, in line with the doctrine and the Supreme Court decisions.

Keywords

Trade Mark Law, Limitation in Consequence of Acquiescence, Bad Faith.

GİRİŞ

Marka hukuku bakımından sessiz kalma yoluyla hak kaybı, önceki hak sahibinin, sonraki tarihli bir markanın tescil edilmesini takip eden süreçte beş yıllık bir süre boyunca sessiz kalması durumunda, önceki hak sahibinin sahip olduğu dava hakkına getirilmiş kanundan doğan bir sınırlamadır. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının kabulü neticesinde, sonraki tarihli markanın kullanımının hukuka aykırılığı ileri sürülemez. Hukuka aykırılığın ileri sürülebilmesine imkân sağlayan tek istisnai hâl, sonraki tarihli marka sahibinin kötünietli olmasıdır. Bu itibarla kötünietli olma hâlinin belirlenmesi, maddenin uygulanma esası açısından önem arz eder.

Sınai Mülkiyet Kanunu'nda ayrı bir madde şeklinde düzenlenmeyen sessiz kalma yoluyla hak kaybında kötüniet kavramının belirlenmesine ilişkin öğretilerde farklı görüşler yer almıştır. Bu görüşlerden ilki, kötünietin varlığı için bir tescil engelinin mevcut olduğunun bilinmesi veya bilinmesinin gerekliliğini yeterli görürken, diğer görüş tescilin bilinmesi veya bilinmesi gerekliliğinin yanında, sonraki marka sahibinin önceki hak sahibinin hakkını engelleme, onun hakkından haksız şekilde faydalanmaya çalışma gibi amaçlarının da olması gerektiğini savunmuştur. Yargıtay'ın her iki görüş kapsamında sonuca vardığı kararları olmuştur.

Kötünietin tespitinin ardından kötünietin aranacağı anın da belirlenmesi gerekir. Öyle ki, kimi yazarlar, markanın tescil başvurusu esnasında kötünietin varlığı hâlinde, sonraki marka sahibinin mutlak şekilde savunmasının kabul edilemeyeceğini belirtmiş; kimi yazarlar ise başlangıçtan beri var olan kötünietin, somut olay şartları uygun bulunduğu takdirde, savunmanın geçerli olacağını ileri sürmüştür. Nitekim, Yargıtay'ın yakın tarihli kararlarında da savunmanın mutlak şekilde reddi yerine, somut olay özelinde değerlendirilme yapılması ve buna göre karara varılması esası benimsenmiştir.

Kanunda ayrı bir maddede, detaylı bir şekilde yer verilmeyen sessiz kalma yoluyla hak kaybında kötüniet kavramının geniş kapsamlı ele alınması gerektiği görüşünden hareketle, bu çalışmada, öncelikle, marka hukuku kapsamında sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının oluşum şartlarından biri olan "*kötünietli olmama hâli*" öğretilerdeki farklı görüşler etrafında ve Yargıtay'ın benimsediği ayrı çözümler kapsamında incelenecektir. Ardından, kötünietin aranacağı anın tespiti ile birlikte, kötünietin başlangıçtan beri var olmasının savunmanın geçerliliğine olan etkisi üzerinde durulacak ve kötünietle rağmen uzun süre sonra dava açılmasının savunmaya olası etkisi yine öğreti ve Yargıtay kararları doğrultusunda değerlendirilecektir.

I. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

A. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASININ YASAL DAYANAĞI VE AMACI

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı, medeni hukuk kurumu olan hak kaybının marka hukukunda özel olarak biçimlenmiş hâlidir. Yürürlük tarihi 10 Ocak 2017 olan 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (SMK) 25. maddesinin 6. fıkrası ile yasal zemine kavuşan sessiz kalma yoluyla hak kaybı, böylelikle, marka hukukuna özgülenmiştir. Marka hukuku kapsamında markanın hükümsüzlüğü davasında davalı yani sonraki tarihli marka sahibi tarafından ileri sürülen bir savunmadır. Bu savunma nedeniyle hak sahibi, kanunda belirtilen süreler ve şartlar dahilinde hakkını kullanmadığı takdirde, hakkını kaybetme riskiyle karşılaşabilir.

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı, hak sahibinin dava açmakta makul olmayan bir süre gecikmesi ve belli bir aşamadan sonra dava açılmasının artık hakaniyet duygusunu zedeleme fikrine dayanan, köken olarak mahkeme kararlarından doğan bir savunmadır¹. SMK md.25/6 gereğince ilk defa kanunda yer alan bir kavram olsa da bu savunma, bugüne kadar Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı, güven ilkesi ve hakkın kötüye kullanılması yasağının bir yansıması şeklinde kabul edilmekte ve sessiz kalma yoluyla hak kaybının hukuki temelini oluşturmaktadır².

¹ Uğur Çolak, *Türk Marka Hukuku* (5. bs, On İki Levha Yayınları 2023) 1120. Sessiz kalma yoluyla hak kaybının marka sahibinin teklifi ilkesinin istisnasını oluşturduğuna dair bilgi için bkz. Cafer Eminoglu, 'Marka Sahibinin Teklifi İlkesi ve Bu İlkenin Markanın Devri Bağlamında İncelenmesi' (Anayasa Mahkemesi'nin 556 Sayılı KHK'nın m.16/5 Hükmünü İptal Eden Kararı Bağlamında Bir Değerlendirme)' (2016) 1 Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 229, 240; Yağmur Pazır, 'Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2023) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi) 22; Mahmut Arif Koçak, *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaybı İlkesi* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2021) 78.

² Hamdi Yasaman & Tolga Ayoğlu & Fülürü Yusufoglu Bilgin & Pınar Memiş Kartal & Sinan H. Yüksel & Zeynep Yasaman, *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, Cilt III* (1. bs Seçkin Yayınları 2021) 2538-2547 arası; Arslan Kaya (Hüseyin Ülgen & Mehmet Helvacı & N. Füsün Nomer Ertan), *Ticari İşletme Hukuku* (6. bs Vedat Yayınları 2019) 493; Fatih Bilgili, *Marka Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması* (1. bs Seçkin Yayınları 2006) 197; Cahit Suluk (Rauf Karasu & Temel Nal), *Fikri Mülkiyet Hukuku* (6. bs Seçkin Yayınları 2022) 16; Ege- men Işık, *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı* (1. bs,

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, sessiz kalma yoluyla hak kaybına değindiği bir kararında, sessiz kalma yoluyla hak kaybı kavramını "hakka konu ticari ad ve işareti iyiniyetli bir şekilde kullanan kişiye karşı dava açma hakkını uzun süre kullanmaması ve ihlallere sessiz kalarak, ticari ad ve işareti koruma hakkını yitirmesi" şeklinde tanımlamış ve kavramın temelini TMK'nın 2'nci maddesine dayandırmıştır³.

TMK md.2 gereğince dürüstlük kuralı temeline dayanan sessiz kalma yoluyla hak kaybı kavramıyla marka hukuku kapsamında yer alan sessiz kalma yoluyla hak kaybının ilişkisi süre yönünden değişiklik gösterir. TMK md.2 uyarınca hak kaybı durumunda süreler somut olaya göre farklılık teşkil eder. Marka hukuku kapsamında hak kaybı hâlinde ise beş yıllık süre esası öngörölmüş ve uygulama alanı markanın hükümsüzlüğüne ilişkin davalar olacak şekilde daha dar kapsamda ele alınmıştır.

B. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASININ HUKUKİ NİTELİĞİ

Sessiz kalma yoluyla hak kaybının hukuki niteliğine ilişkin öğretilerde farklı görüşlere rastlamak mümkündür. Savunmanın niteliğinin itiraz olarak kabulü ve bu suretle mahkemece re'sen gözetilebileceği yönünde görüşler⁴ mevcut olduğu gibi, savun-

On İki Levha Yayınları 2017) 19 vd; Sami Karahan, 'Haksız Rekabet Davalarında Dava Zamanaşımaları ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi', *Prof. Dr. Hayri Domanıç'e 80. Yaş Günü Armağanı* (1. bs Beta Yayınları 2001) 297; Hayrettin Çağlar & Mehmet Özdamar, 'Ticaret Unvanının Korunması' (2006) 14 [2] Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 119, 146.

³ Yargıtay HGK, 09.12.2020, 1011 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

⁴ Suluk (Karasu/Nal) (n 2) 17; Cahit Suluk ve Ali Orhan, *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Tasarımlar* (1. bs Seçkin Yayınları 2008) 185; Veliye Yanlı, 'İltibas Nedeniyle Dava Açma Hakkının Kaybı', *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI*, (2005) 296; Sevilay Uzunallı, *Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi* (1. bs Adalet Yayınları 2012) 561; Dilek Cengiz, *Türk Hukukunda İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz* (1. bs Beta Yayınları 1995) 181; Işık (n 2) 201; Cansu Çatma Bilen, *Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı* (1. bs Yetkin Yayınları 2022) 114; Ahmet Battal, 'Marka Hakkına Tecavüz Davalarında Dava Hakkının Kötüye Kullanılması', *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu* (2001) XVIII, 27 ve 30; Ezgi Efendioğlu, 'Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2019) İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi) 68; Mehmet Şahin, 'Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2020) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi) 94; Pazır (n 1) 85; Koçak (n 1) 160.

manın def'i olduğunu belirten görüşler⁵ de öğretilerde yer almaktadır.

TEKİNALP sessiz kalma yoluyla hak kaybının savunma def'i olduğunu benimsemektedir⁶. ÇOLAK da sessiz kalma yoluyla hak kaybında hakkın sona ermediğini, hâlen var olduğunu, ancak TMK md.2 gereğince talep edilmesinin mümkün olamayacağını savunmak suretiyle ortada salt marka sahibine aleyhine başvuru nispi bir haktan bahsedilebileceğini; bu itibarla sessiz kalma yoluyla hak kaybının itiraz değil def'i olduğunun kabulü gerektiğini savunmaktadır⁷.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 2020 tarihinde verdiği bir kararında⁸ "... hem sessiz kalma nedeniyle, hem de çelişkili davranış nedeniyle dava açılmayacağı yönündeki savunma bir def'i olmayıp itirazdır. Zira hem sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin hem de önceki eylemiyle çelişkili davranma yasağının dayanağı TMK'nın 2'nci maddesi olduğuna göre, dava açılması açıkça hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve bu durum dava dosyasından ortaya konabiliyorsa, sessiz kalma yoluyla hak kaybı ve çelişkili davranış bir itiraz olarak kabul edilip hâkim tarafından re'sen dikkate alınmalıdır. Keza TMK'nun 2/2'nci maddesi gereğince bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz." demek suretiyle sessiz kalma yoluyla hak kaybının, TMK md.2 kapsamında mahkemece kendiliğinden dikkate alınması gereken bir itiraz olduğunu içtihat etmiştir⁹. Kanaatimizce de

sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının hukuki niteliği itirazdır. Çünkü, marka hukukundaki hak kaybının hukuki temeli emredici hüküm niteliğindeki TMK md.2'ye dayanır. Bu itibarla, dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağının hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınması gerekir.

C. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASININ İLERİ SÜRÜLEBİLECEĞİ HÂLLER

Sessiz kalma yoluyla hak kaybının temel aldığı konu dava hakkıdır¹⁰. Çünkü sessiz kalmış olan önceki hak sahibi marka hakkına hâlen sahip olmakla birlikte, marka hakkına dayanan dava açma hakkını sessiz kalmasıyla kaybeder.

Hem lafzen hem de SMK'da bulunduğu kısım itibariyle, sessiz kalınarak hak kaybının gerçekleşeceği savunmasının geçerlilik taşıyabilmesi için bu savunmanın markanın hükümsüzlüğü davasında ileri sürülmesi gerekir¹¹. Hiç kuşkusuz, marka hukukunda sessiz kalma yoluyla hak kaybında, kaybedilen hak, hak sahibinin dava açma hakkıdır. Hak sahibinin dava açma hakkını kaybetmemesi için makul bir süre içerisinde davasını açması gerekir. Uzun bir süre bekledikten sonra dava açılması, dava hakkının kötüye kullanımı kabul edilebileceğinden, somut olaydaki dava hakkının dürüstlük kuralı bağlamında değerlendirilmesi gerekir. Hak sahibinin uzun bir sessizlikten sonra açmayı kaybetme riskiyle karşı karşıya kalacağı dava, markanın hükümsüzlüğü davasıdır. Başka bir deyişle, SMK md.25/6 uyarınca, uzun bir sessizliğin ardından hak kaybının gerçekleşeceği savunmasının marka hukukunda geçerli bir şekilde yapılabileceği dava, markanın hükümsüzlüğü davasıdır. Marka hakkına tecavüz fiillerinin durdurulması davasına özgü hak kaybı kurumu SMK'da herhangi bir maddede düzenlenmemiştir. Bu davada

⁵ Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. bs Vedat Yayınları 2012) 456-457; Tekinalp, Bölüm 26, N. 58b; Çolak (n 1) 1147, 1148; Gül Büyükkılıç, *Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırılmaya Karşı Korunması* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2019) 634-635.

⁶ Tekinalp (n 5) 456-457; Tekinalp, Bölüm 26, N. 58b.

⁷ Çolak (n 1) 1147, 1148.

⁸ Yargıtay HGK, 09.12.2020, 1011 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

⁹ Aynı yönde karar için bkz. Yargıtay HGK, 26.02.2020, 225 K. (Kazancı İçtihat Bankası). "... hükümsüzlük davasının açıldığı tarih itibariyle söz konusu 5 yıllık sürenin geçmesinden sonra uzunca bir süre sessiz kalındığının anlaşılması ve koşulların varlığı hâlinde MK 2. maddesi uyarınca hükümsüzlük davasını açma dava hakkının yitirilip yitirilmediğinin mahkemece re'sen dikkate alınması mümkün olabilecektir." Bkz. Yargıtay 11. HD, 18.10.2012, 16604 K. sayılı karar. Benzer yöndeki diğer kararlar için bkz. Yargıtay 11. HD, 12.12.2011, 17257 K.; Yargıtay 11. HD, 02.10.2012, 14860 K.; Yargıtay 11. HD, 23.5.2023, 3161 K. (Lexpera İçtihat Bankası). Ankara BAM 20. HD, 11.03.2021, 2021/327 K. (Tamer Pekdiğer & R. Eda Giray & Kadir Baş & Gül Büyükkılıç, *Gereğçeli, Notlu ve İçtihatlı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Mevzuat* (3. bs, On İki Levha Yayınları 2021) 152).

¹⁰ Hakan Karan ve Mehmet Kılıç, *Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat* (1. bs Turhan Yayınevi 2004) 42; Hamdi Yasaman & Sıtkı Anlam Altay & Tolga Ayoğlu & Fülürüya Yusufoglu & Sinan Yüksel, *Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi, Cilt II* (1. bs Vedat Yayınları 2004) 859; Yanlı, (n 4) 314.

¹¹ Unvansal kullanıma sessiz kalınması hâlinde doğacak sonuçlar için bkz. Mehmet Emin Bilge, 'Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas' (2015) [2] Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 7, 18; Murat Cangül, 'Ticaret Sicilinin Aleniyeti ve Müspet Etkisi Yönünden Ticaret Unvanında Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybının Değerlendirilmesi' (2022) 80 [4] Ankara Barosu Dergisi, 137-168.

belirtilebilecek sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının yasal dayanağını doğrudan TMK md.2 oluşturur. Bu itibarla, SMK'da öngörüldüğü şekliyle savunmanın geçerlilik şartını oluşturan asgari süre sınırlaması, marka hakkına tecavüz teşkil edilen durumların durdurulması davasında söz konusu olmaz. Bu davada beş yıllık sessiz kalma süresi aranmaz.

Belirtmek gerekir ki, mutlak ret nedenlerine dayanılarak açılan hükümsüzlük davası bir süreyle sınırlandırılmamalıdır¹². Çünkü, bireysel menfaatleri korumaya dayalı nispi ret nedenlerinden farklı olarak, mutlak ret nedenleri kamusal menfaatleri korur. Kamusal menfaatlerin ağır bastığı hâllerde de sessiz kalma yoluyla hak kaybının şartları oluşmaz¹³. Bu itibarla, mutlak ret sebebinin varlığına rağmen tescil edilen işaretin hükümsüzlüğünün talebi her daim mümkün olmalıdır. Bu durum sonraki tarihli marka sahibinin, önceki hak sahibinin gerekli şartlar dahilinde sessiz kalma yoluyla hak kaybına uğradığını belirtir savunmayı ileri sürmesini engelleyecektir. Böylece, davalı, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına, ancak nispi ret nedenlerinden doğan hükümsüzlük davasında başvurabilir. Kamu menfaatinin ön planda olduğu mutlak ret nedenlerine dayalı hükümsüzlük davasında, hak kaybı savunması ileri sürülse bile hâkim, bu savunmayı dikkate almamalı ve sonraki tarihli marka sahibinin savunmasını geçerli kabul etmemelidir¹⁴.

D. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASININ TARAF LARI

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasının taraflarını, önceki tarihli hak sahibi ve sonraki tarihli marka sahibi oluşturur. Kanun koyucu, SMK md.25/2 uyarınca hükümsüzlük davasını açma yetkisinin tanındığı cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının SMK md.25/6 ile hak kaybına uğramayacağını belirtmek amacıyla, bahsedilen fıkra da “marka sahibi” ifadesini kullanmıştır. Ancak “marka sahibi” ifadesini geniş yorumlayarak, “önceki hak sahibi” şeklinde kabul etmek ve böylelikle, önceki hakkı, marka tescili ile sınırlandırmamak yerinde olur. Bu itibarla, önceki hak sahibi¹⁵, sahip olduğu öznel hakka dayanarak markanın hükümsüzlüğü davasını açma hakkının tanındığı kişidir¹⁶. Bir başka anlatımla, hak sahibi, sessiz kalma yoluyla hak kaybına uğrama ihtimalini taşıyan taraftır. Burada hak sahibi, ihlalden ve ihlali gerçekleştiren kişiden haberdar olan, bilerek ve isteyerek ihlale göz yuman ve sonraki tarihli marka sahibine karşı harekete geçmeyerek sonraki tarihli marka sahibine karşı dava açılmayacağı yönünde bir kanaat oluşturan taraftır¹⁷.

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasını yapabilecek taraf, sonraki tarihli marka sahibidir. Sonraki tarihli marka sahibi, önceki hak sahibinin işaretime benzeyen veya onun aynısı olan işaretin tescilli sahibi kabul edilir¹⁸. Başka bir deyişle, hakkın ilk sahibi, kime karşı dava açması gerekirken açmamış ve sessiz kalmışsa, savunmadan faydalanabilecek olan kişi de sessiz kalınan markanın sonraki tarihli sahibidir. Bu sebeple, belirtilmelidir ki, üçüncü kişiler bu savunmanın tarafını oluşturamaz ve savunmadan fayda sağlayamaz¹⁹.

¹² Çolak (n 1) 1145.

¹³ Yanlı (n 4) 312; Mücella Yurtoğlu Can, *Marka Hukukunda Sessiz Kalmak Suretiyle Hak Kaybı* (1. bs Turhan Yayınevi 2016) 93.

¹⁴ Çolak (n 1) 1145; Sabih Arkan, *Ticari İşletme Hukuku* (25. bs Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını 2019) 332. Benzer yönde görüş için bkz. Işık (n 2) 205. Ayrıca yazar, isabetli bir şekilde, SMK md.5'in birinci fıkrasının ç bendinde belirtilen mutlak ret nedeninin hak sahibinin çıkarlarını korumayı amaçladığını belirtmek suretiyle, SMK md.5/1-ç bendine dayanılarak açılan hükümsüzlük davasında, sonraki tarihli marka sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına başvurabileceğini savunmaktadır. Ayrıca yazar, diğer bir istisnâsi hâl olarak SMK md.6/9'u işaret etmektedir. Kötüniyetli marka başvurularının itiraz üzerine reddedileceğini düzenleyen ilgili hükmün varlığına dayanarak açılan hükümsüzlük davasında ise, her ne kadar nispi ret sebebi şeklinde düzenlenmiş bir gerekçeyle dava açılmış olsa da sonraki tarihli marka sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına başvuramaması gerektiğini belirtmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Işık (n 2) 209 ve 210.

¹⁵ SMK md.6/3 kapsamında, başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret esnasında kullanılan diğer bir işaret için hak elde edildiği takdirde, işaret sahibinin itirazıyla birlikte marka başvurusu reddedilebileceğinden, tescilsiz biçimde kullanılan markaların sahiplerinin de önceki hak sahibi şeklinde değerlendirilmesi yerindedir. Detaylı bilgi için bkz. Elif Kara, *Türk Marka Hukukunda Gerçek Hak Sahipliği İlkesi* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2018) 195.

¹⁶ Işık (n 2) 50.

¹⁷ Çolak (n 1) 1120.

¹⁸ Çatman Bilen, (n 4) 47.

¹⁹ Çolak (n 1) 1144.

E. SESSİZ KALMA YOLUYLA HAK KAYBI SAVUNMASININ ŞARTLARI

Marka hukuku kapsamında ilk kez pozitif bir yasal dayanak elde elden sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşebilmesi için aşağıda belirtilen şartların varlığı birlikte aranır:

1. Önceki Hak Sahibinin Markanın Hükümsüzlüğü Davasını Açma Hakkı Bulunması

Önceki hak sahibinin, marka hukukundan doğan, markanın hükümsüzlüğü davasını açma hakkı bulunmalıdır. Bu dava önceki hak sahibi tarafından önceki hakkının bulunmasına, sonraki tarihli bir markanın tescil edilmiş olmasına ve nispi ret nedenlerine dayalı hükümsüzlük hâlinin yer almasına bağlıdır. Markanın hükümsüzlüğü davasını açma hakkına sahip olmayan önceki hak sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybı da gerçekleşmez.

SMK'da markanın hükümsüzlüğü davasına ilişkin dava açma süresi öngörülmemiştir. Açılan markanın hükümsüzlüğü davası neticesinde markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde marka hakkı son bulur ve herkese karşı bu karar hüküm doğurur (SMK md.27/5).

2. Markanın Sonraki Tarihli Marka Sahibi Tarafından Kullanılıyor Olması

Sonraki tarihli marka sahibi tarafından marka tescil edildikten sonra kullanılıyor olmalıdır. Sonraki tarihli marka tescil edilmekle birlikte kullanılmadığı takdirde, önceki hak sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşme şartı sağlanmamış olur²⁰. Hiç kuşkusuz, sonraki tarihli marka sahibinin tescil ettirdiği markayı kullanmaması durumunda önceki hak sahibine karşı bir korumadan faydalanması kabul edilemez. Markanın kullanımına ilişkin düzenlemenin dayanağını SMK md.9 oluşturur²¹. İlgili maddenin gerekçesinde maddede belirtilen kullanımın markanın tescil olduğu amaç kapsamında, işlerliğine elverişli, başka bir deyişle, ticari

²⁰ Işık (n 2) 111.

²¹ Yalnızca, ticari evrak ile ilgili kullanıma sessiz kalınmış olsa bile, kullanıma sessiz kalınmaması dolayısıyla hak kaybı ilkesinin uygulanamayacağı yönünde karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 19.02.2019, 2235 K. (Hayri Bozgeyik, *Marka Hakkının Korunması* (2. bs, On İki Levha Yayınları 2019) 158).

yaşam içerisinde, markanın işlevlerinin gerçekleştirilmesi için Türkiye'de kullanılması şeklinde açıklanmıştır. Belirtmek gerekir ki, sessiz kalma yoluyla hak kaybının konusunu oluşturan kullanma, markanın tescil edildiği mal veya hizmetler için kullanılmayı kapsar²².

3. Önceki Hak Sahibinin, Sonraki Tarihli Markanın Kullanıldığını Bilmesi veya Bilmesi Gerekmesi

SMK md.25/6 uyarınca, önceki hak sahibinin, sonraki tarihli markanın kullanıldığını bilmesi veya bilmesi gerekmektedir²³. Böylece, kanun koyucu, sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşebilmesinde markanın kullanıldığının bilinmesini şart koşmamış; kullanımın bilinme gerekliliğini yeterli kabul etmiştir²⁴. Kanunda bu durum, "*bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde*" şeklinde ifade edilmiştir. Nitekim, Yargıtay uygulamasında da sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşmesinde "*bilme gerekliliği*" yeterli görülmüştür²⁵. Burada, önceki hak sahibinin bilme veya bilme gerekliliğinin konusu "*markanın kullanımı*"dır. Markanın kullanıldığını bilen önceki hak sahibi, tescili bilme dahi bilebilecek konumdadır.

²² Işık (n 2) 119.

²³ Bilme ve bilme gerekliliği durumunun tespitinde, tacir, ticari işletmesiyle ilgili tüm işlemlerinde basiretli bir iş adamı gibi davranma mecburiyetinde olduğundan, bu durumun bilhassa araştırılması gerektiğine, nitekim TTK md.18/2 aracılığıyla da tacirlere objektif bir özen ölçütü getirildiğine ilişkin görüş için bkz. Koçak (n 1) 96; Emre Köroğlu, 'Genel Hatlarıyla Markadan Doğan Hakları Sınırlayan Sebeplerden "Zamanaşımı", "Sessiz Kalma Sebebiyle Hak Kaybı" ve "Üçüncü Kişilerin Şahsi Bilgilerini Dürüst Bir Şekilde Kullanmaları' (2016) 22 [3] Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan II. Cilt, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı 1889, 1902; Işık (n 2) 129; Yurtoğlu Can (n 13) 73.

²⁴ Işık (n 2) 126; Yasaman/Yusufoğlu (Altay/Ayoğlu/Yüksel), *Cilt II* (n 10) 859; Çolak (n 1) 1124; Yanlı (n 4) 302; Arslan Kaya, *Marka Hukuku* (1. bs Arıkan Yayınları 2006) 42.

²⁵ Yargıtay uygulamaları ile doktrindeki görüşler doğrultusunda, hak kaybı bakımından bilme gerekliliğinin ve bilebilecek durumda olmanın yeterli sayıldığına ilişkin karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 22.01.2015, 868 K. (Kazancı İçtihat Bankası). Bilme durumunun ispatının daha kolay olmasının yanında, bilme gerekliliğinin ispatının somut biçimde ortaya konmasının kolay olmadığını; bu olgunun kesin delillerle ispatının aranmasının amaca uygun düşmediğini; somut olayın özellikleri, davadaki veriler ve mevcut delil durumu objektif olarak markanın kullanıldığının davacı tarafından bilinmesi gerektiğini gösteriyorsa, bilme gerekliliği koşulunun gerçekleştirilmesinin kabul edilmesi gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Çolak (n 1) 1124, 1125.

Veya markanın kullanıldığını bilmeyip, tescilden haberdar ise, aynı şekilde kullanımı da bilebilecek durumdadır. Dolayısıyla, esas alınacak nokta, markanın tescili değil, kullanımı bildiği veya bilmesi gerektiği hâlidir²⁶.

Markasının üçüncü bir kişi tarafından kullanıldığını bilmeyen ve somut olay kapsamında da bilmesi gerekmeyen, bilebilecek durumda olmayan ya da bilmesi kendisinden beklenmeyecek durumda olan bir kimsenin sessiz kalmasından söz edilemez. Örneğin, yurtdışı menşeli bir markanın, Sam-sun'da kullanılmasının, önceki hak sahibi tarafından bilinmesi veya bilinmesinin gerekliliği araştırılır. Bilinmediği anlaşıldığında, bilme gerekliliği değerlendirilir. Bu örnek dahilinde, önceki hak sahibinin kullanımı bilme gerekliliği makul görülmelidir. Ancak, önceki hak sahibi ile sonraki tarihli marka sahibi aynı şehirde ve aynı sektörde olsalardı, kullanımın bilinmesi gerekliliğinden bahsedilmeliydi. Ayrıca, önceki hak sahibinin tacir olduğu varsayımında, TTK md.18/2'de belirtilen tacirlerin “*basiretli iş adami gibi davranma yükümlülüğü*” gereğince, markanın kullanımını bilebilecek durumda olduğu kabul edilmelidir.

4. Önceki Hak Sahibinin, Sonraki Markanın Kullanılmasına Birbirini İzleyen Beş Yıl Boyunca Sessiz Kalması

Önceki hak sahibi, sonraki markanın kullanılmasına birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmalıdır²⁷. Sessiz kalma, önceki hak sahibinin, ihlal karşısında kendisinden yapmasının beklenildiği

davranışı göstermeyerek ihlale katlanması, *aktif bir davranışta bulunmaması*²⁸ olarak kabul edilir²⁹. Sessiz kalma hâlinin hak kaybına neden olması, marka sahibinin, markasının kullanılmasına karşın hareketsiz kalması, dava açmaması suretiyle sessiz kalmasına bağlıdır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 2020 tarihli *Modatimkar* kararında, mütecevize ihtarname göndermenin tek başına yeterli olmadığını, makul bir süre içinde bu kişiye karşı dava açılması gerektiğini içtihat etmiştir³⁰. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi de 2015 tarihli *Boucheron* kararında³¹ “... *ihtarname gönderilmesinin de tek başına karşı konulma olarak değerlendirilemeyecek bulunmasına göre davacı vekilinin tüm itirazlarının reddi gerekmiştir.*” demek suretiyle, bu durumu açıkça belirtmiştir.

Sessiz kalma süresi³², SMK md.25/6'da açıkça belirtildiği üzere birbirini izleyen beş yıldır. Bu süre, önceki hak sahibinin, sonraki tarihli markanın kulla-

²⁶ “... davalı şirket yönetim kurulu üyeleri ile davacı şirketin eski yönetim kurulu üyelerinin bir kısmının aynı olduğu, her iki tarafın birbirlerinin ticaret unvanlarından ve ticari faaliyetlerinden haberdar olduklarının kabulü gerektiği, davalıya ait ticaret sicil kaydı 2001 tarihli olup daha önceden aralarında hukuki ve ticari ilişki bulunan taraflar birbirlerinin ticaret sicili unvan kayıtlarından, internet alan adı da dahil olmak üzere “Ölçsan” ibaresini içeren kullanımlarından haberdar oldukları, davalının ticaret siciline kayıt tarihi olan Kasım 2001 tarihinden davanın açıldığı Ağustos 2007 tarihine kadar 6 yıla yakın bir süre ile davalının tesciline ve unvan ve alan adı kullanımına karşı herhangi bir dava açmayarak sessiz kalmak suretiyle dava ve talep hakkını kaybettiği gerekçesiyle, davanın reddine...” denilmek suretiyle, önceki hak sahibinin hem tescilden hem de kullanımdan haberdar olduğuna, dolayısıyla sessiz kalma yoluyla hak kaybına uğradığına ilişkin karar için bkz. Yarg. 11. HD, 10.06.2014, 11014 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

²⁷ Sabit bir sürenin belirlenmesinin yerinde bir yaklaşım olmadığına ilişkin görüş için bkz. Büyükkılıç (n 5) 638.

²⁸ Önceki hak sahibinin ihlale karşı hareketsiz kaldığı, ciddi bir men talebinde bulunmadığı takdirde, yine sessiz kaldığı; örneğin dava açmayıp ihbar göndermesinin hareketsiz kalma kabul edildiğine ilişkin görüş için bkz. Çolak (n 1) 1126; Bilgili, *Hakkın Kötüye Kullanılması* (n 2) 213; Işık (n 2) 146-147. Dava dışında kalan araçlara başvurulmasında bir mahzur bulunmasa da bu araçların sürenin sona ermesine neden olmayacağına ilişkin benzer yönde görüş için bkz. Yasaman/Yusufoğlu Bilgin (Ayoğlu/Kartal/Yüksel/Yasaman), *Cilt III* (n 2) 2560; Çatma Bilen (n 4) 88. İhtarnamenin gönderildiği zamanın önemli olduğuna, önceki hak sahibinin sonraki tarihli markanın kullanıldığını öğrenmesinden itibaren uygun bir süre içerisinde ihtarname göndermesi hâlinde sessiz kalma durumunun kısıtlanacağına, fakat bu durumun sonrasında suç duyurusunu bildirme, dava açma gibi etkili somut yollarla bu durumun desteklenmesi gerektiği ve bu incelemenin her somut olayın özelliği gözetilerek titizlikle yapılması gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Koçak (n 1) 113.

²⁹ Işık (n 2) 143.

³⁰ “... önceki hak sahibinin, dava yoluna başvurmadan önce ihtarname göndermesi de sessiz kalmadığı anlamına gelmelidir. Ancak dikkat edilmesi gereken husus, uzun süre boyunca belirli aralıklarla sadece ihtarname gönderen fakat dava açmayan ve ihtarname dışında unvanın kullanılmasına ilişkin herhangi bir girişimde bulunmayan önceki hak sahibinin sessiz kalmadığını ileri sürmesi, hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilir. O halde kullanımın daha fazla devamını istemeyen önceki hak sahibi, bu arzusunun açıklayan bir ihtarname göndermiş ise de makul bir süre içinde bu iradesini dava yoluyla göstermelidir.” Bkz. Yargıtay HGK, 9.12.2020, 1011 K. (Kazancı İçtihat Bankası). Benzer yönde karar için bkz. Yargıtay HGK, 26.2.2020, 225 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

³¹ Yargıtay 11. HD, 21.1.2015, 752 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

³² Yasa koyucunun sadece hükümsüzlük davaları bakımından beş yıllık bir süre öngördüğünü ve bu sürenin hak düşürücü süre niteliğinde olduğunu belirten görüş için bkz. Çolak (n 1) 1133.

nıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği andan itibaren başlar ve birbirini izleyen beş yıl boyunca kesintisiz şekilde devam eder. Markanın tescil edildiği ancak piyasada kullanılmadığı varsayımında bu sürenin başladığı kabul edilmez; çünkü, sonraki marka kullanılmadığı takdirde, sessiz kalma yoluyla hak kaybı gerçekleşmez³³. Bu itibarla, markanın kullanımından haberdar olunmasıyla sessiz kalma süresinin başlaması esastır. Eklemek gerekir ki, beş yıllık süre markanın hükümsüzlüğü davaları bakımından geçerlidir³⁴.

Kanunda kullanma süresine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Başka bir ifadeyle, sonraki tarihli markanın kullanım süresi, sessiz kalma yoluyla hak kaybında değerlendirmeye esas teşkil etmez. SMK md.25/6'nın uygulanmasında temel alınan süre sonraki markanın kullanım süresi değil, önceki marka sahibinin sonraki markanın kullanımına sessiz kalma süresidir. Ancak hiç kuşkusuz, sessiz kalma süresinden daha kısa bir kullanma süresi, sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşmesine elverişli olmayacağından, Kanunun belirlediği beş yıllık sessiz kalma süresi, kullanım süresine işaret eder³⁵. Bahsedilen sürenin kesintisiz devamının ispatı neticesinde, sonraki tarihli marka sahibinin hukuka aykırı davranışına rağmen, önceki hak sahibi hukuki korumadan faydalanma hakkını kaybeder.

5. Sonraki Tarihli Marka Sahibinin Kötüniyetli Olmaması

Sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşme şartlarından sonuncusu, sonraki tarihli marka tescilinin kötüniyetli olmamasıdır. Sonraki marka sahibinin kötüniyetli olduğu varsayımında, sessiz kalma yoluyla hak kaybı gerçekleşmez. Kötüniyetin varlığı,

kesintisiz beş yıllık bir sessiz kalma süresini işlevsiz hâle getirir. Bu durumda, önceki tarihli marka sahibi, sanki hiç sessiz kalmamış gibi sonraki markanın hükümsüzlüğü talebinde bulunabilir³⁶.

II. SONRAKİ TARİHLİ MARKA SAHİBİNİN KÖTÜNIYETLİ OLMASI HÂLİ

Kötüniyetin aranacağı kişi, sonraki tarihli marka sahibidir. Sonraki tarihli marka sahibinin kötüniyetli olması hâlinde, önceki hak sahibi adeta hiç sessiz kalmamışçasına sonraki markanın hükümsüzlüğünü isteyebilir. Bu sebeple, kötüniyetin tespiti büyük önem arz eder.

Kötüniyet kavramı SMK'nın marka kitabında SMK md.6/9 ile SMK md.25/6'da karşımıza çıkmaktadır. Her iki düzenlemede yer verilen kötüniyet kavramı aynı anlama mı gelmekte ve aynı hukuki temele mi dayanmaktadır?

A. MARKA HUKUKU KAPSAMINDA KÖTÜNIYET

1. SMK md.6/9 Kapsamında Kötüniyet

SMK md.6/9 uyarınca, kötüniyetle yapılan marka başvuruları itiraz üzerine reddedilir. Bu itibarla, kötüniyetli marka başvurusu kanun koyucu tarafından nispi ret sebebi olarak kabul edilmiştir. Ancak kötüniyetin hiçbir şekilde korunmaması asıl olandır. Nitekim öğretilerde de kötüniyetli tescil hâlinin mutlak ret sebebi şeklinde düzenlenmesinin daha isabetli olacağı şeklinde görüşler yer alır³⁷.

a. Öğretilerde SMK md.6/9 Kapsamında Kötüniyet Kavramı

UZUNALLI, marka başvurusunun dürüstlük kuralına aykırı olmasını kötüniyet olarak nitelendirmiş-

³³ Işık (n 2) 160.

³⁴ "... ticaret unvanı yönünden sessiz kalmanın, ne kadar süre geçtikten sonra hak kaybına sebep olacağı TTK'da düzenlenmiş değildir. Bununla birlikte 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ile ilk defa marka hukukunda hükümsüzlük davaları yönünden sessiz kalma yoluyla hak kaybına ilişkin bir düzenleme getirilmiştir. SMK'nun 26/6'ncı maddesi "... Hükümünü haizdir. Buna göre marka hükümsüzlük davalarında sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin uygulanabilmesi için 5 yıllık sürenin geçmiş olması gerekmektedir. Ancak ticaret unvanı yönünden mevzuatta bir süre belirlenmesi bulunmadığından, TMK'nun 2'nci maddesi de gözetilmek suretiyle her somut olayın özellikleri dikkate alınarak sürenin belirlenmesi gerekmektedir." Bkz. Yargıtay HGK, 9.12.2020, 1011 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

³⁵ Işık (n 2) 122.

³⁶ Işık (n 2) 164.

³⁷ Karasu (Suluk/Nal) (n 2) 194-195; Arkan, *Ticari İşletme* (n 14) 313 dnp 2; Fülürya Yusufolu Bilgin, 'Kullanma Niyeti Olmaksızın Markanın Kötüniyetli Olarak Tescili ve Hükümsüzlüğü' içinde Prof. Dr. Tekin Memiş (ed), *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019* (1. bs Yetkin Yayınları 2020) 365; Rauf Karasu, 'Spekülasyon ve Engelleme Markaları' (2008) 8 [3] Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi 11, 42. *Uzunallı* da kötüniyetli marka başvurusunun SMK'da mutlak ret sebebi olarak düzenlenmesinin uygun olduğu yönünde aynı görüşü savunmuş; ancak bu durumda kötüniyet incelemesinin TÜRK PATENT'İN inceleme süresini uzatma riski taşıdığını belirtmiştir, Sevilay Uzunallı, *Marka Hukuku* (2. bs Adalet Yayınları 2021) 119.

tir³⁸. Marka tescilinin dürüstlük kuralına uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini savunan yazar, aynı görüş doğrultusunda, markayı ilk kullanan kişiye karşı kötüniyetli tescile dayalı marka hakkının ileri sürülmesinin mümkün olmaması gerektiğini; bu ilk kullanım ile bile rek tescil başvurusu yapılmış ve ilk kullananın bu markayı kullanmasını engellemek amaçlanmışsa burada kötüniyetli tescilin olacağını savunmuştur³⁹. *KARASU* da bu görüşü desteklemiş ve tescil sahibinin önceki hak sahibini engelleme amacı taşımasını, başka bir deyişle, önceki hak sahibinin kim olduğunu bilmesine karşın haklarından haksızca faydalanmak ve bu hakları engellemek adına faaliyetlerde bulunmasını kötüniyetli kabul etmiştir⁴⁰. *KAYA* da bir kimsenin bilerek ve isteyerek ya da bilmesi gerektiği hâlde, başkasının tanınmış veya değil, bir markasını kazanmak, markanın ülkeye ve piyasaya girişine engel olmak ya da haksız kazanç elde etmek amacıyla yaptırdığı tescilin kötüniyetli olduğunu ifade etmiştir⁴¹.

ARKAN'a göre kötüniyet, “*tescil yoluyla sağlanan marka korumasının amacına aykırı biçimde kötüye kullanılması*” şeklinde belirtilmiş⁴² ve “*üretimi konusunda hazırlıklara başlanmış bir malla ilgili olarak kullanılması düşünülen markayı tesadüfen öğrenen kişinin, bu markayı ileride yüksek bedelle devretmek amacıyla derhal kendi adına tescil ettirmesi*” yazar tarafından kötüniyete örnek olarak gösterilmiştir⁴³. *TEKİNALP*, kötüniyet kavramını “*bir işaretin marka olarak tescil ettirilmesi hakkının kötüye kullanılması, yani dürüstlük kuralının ihlal edilmesi*” ve “*başkasının markasıyla iltibas yaratmak veya onun markasının Türkiye’de tesciline engel olma yoluyla menfaat elde etme amacına yönelik ve aykırı*” olacak şekilde benimsemiştir⁴⁴.

BİLGİLİ, kötüniyetli marka tescilinin marka hakkının kötüye kullanılması hâllerinden biri olduğunu belirtmiştir⁴⁵. *PEKDİNÇER* de markanın

başkasına ait olduğunu bilen ve markanın gerçek sahibinin itibarından yararlanmak için kendi adına tescil ettirme girişiminde bulunan kişinin bu isteğini kötüniyetle yaptığını ileri sürmüştür⁴⁶.

YASAMAN/YUSUFOĞLU, bir markanın kullanılmasında ciddi anlamda emek sarf edildiğinden haberdar olan kişinin, tümüyle başka birine zarar vermek veya adına tescil ettireceği markayı fahiş fiyata satmak için markayı tescil ettirmesi durumunda kötüniyetli sayılacağını savunmuştur⁴⁷. *ÇOLAK* ise tanınmış olsun veya olmasın ticari dürüstlük kurallarına aykırı şekilde başka birinin markasını elde etmeye, başka birinin markasının tanınmışlık düzeyinden haksızca faydalanmaya ilişkin yaptırılan haksız tescillerin kötüniyetli tescil sayılacağı görüşünü ileri sürmüştür⁴⁸. *KARAN/KILIÇ* da üçüncü kişilerin pazara girişini güçleştirmek, maddi taviz elde etmek, başkasına ait markanın şöhretini sömürmek için yapılan başvuruları kötüniyetli olarak değerlendirmiş⁴⁹.

BALIK'a göre kötüniyetin kabulünde salt başvuruya konu işaretin başkası adına tescilli olduğunun bilinmesi yeterli olmayıp, bu durumun ancak başka unsurlarla da desteklenmesi hâlinde kötüniyetin varlığı esas kabul edilir⁵⁰. *MERAN* ise kötüniyetin, markanın tanınmış olduğunun bilinmesi veya bilinmesinin gerekliliğinden ibaret olduğu görüşünü benimsemiştir⁵¹. *CAN* da kötüniyetli markayı, hak sahibi olmadığını bilmesine karşın dürüstlük kuralına aykırı olarak tescil başvurusunda bulunmuş veya tescil ettirilmiş marka şeklinde tanımlamıştır⁵².

DİRİKKAN, kötüniyetli tescili, tanınmış markanın korunması açısından değerlendirmiş ve bu anlamda kötüniyeti, markanın Paris Sözleşmesi 1.

³⁸ Uzunallı, *Marka* (n 36) 119.

³⁹ Uzunallı (n 4) 562.

⁴⁰ Karasu (n 36) 18; Karasu (Suluk/Nal) (n 2) 195.

⁴¹ Kaya (Ülgen/Helvacı/Nomer Ertan) (n 2) 493.

⁴² Arkan, *Ticari İşletme* (n 14) 313.

⁴³ Sabih Arkan, *Marka Hukuku, Cilt II* (1998) 158.

⁴⁴ Tekinalp (n 5) Bölüm 25, N. 67.

⁴⁵ Fatih Bilgili, ‘Türk Marka Hukukunda Kötü Niyetli Marka Tescili Başvurusuna Karşı İtiraz’ (2007) [70] Türkiye Barolar Birliği Dergisi 27, 36.

⁴⁶ R. Tamer Pekdiğer, *Haksız Rekabet ve Marka Hukukuna İlişkin Birlikçi Raporları ve Mütalâalar (Yüksek Mahkeme Kararları ile Birlikte)* (1. bs Legal Yayınları 2015) 130.

⁴⁷ Yasaman/Yusufoğlu (Altay/Ayoğlu/Yüksel), *Cilt II* (n 10) 878-879.

⁴⁸ Çolak (n 1) 1123.

⁴⁹ Karan/Kılıç (n 10) Bölüm 35.1.4.

⁵⁰ İfakat Balık, ‘Marka Hukukunda Kötüniyet Kavramı’ (2013) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi) 55.

⁵¹ Necati Meran, *Marka Hakları ve Korunması* (4. bs Seçkin Yayınları 2015) 479.

⁵² Ozan Can, ‘Türk Hukukunda Kötüniyetli Marka Başvuru ve Tescilinde İptal ve Hükümsüzlüğün Kapsamı Üzerine Düşünceler’ (2015) 1 [1] Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi 47, 49.

Mükerrer 6. madde kapsamında olması suretiyle Türkiye’de tanınan bir markayı bilen veya bilmesi gereken kişinin bu markanın aynısını veya benzer nitelikte olanını kendi adına tescil ettirmesi olarak kabul etmiştir⁵³. Marka başvurusunun kötünietle yapılmasının markanın gerçekten kullanılmadan, sırf yedekleme veya marka ticaretinde bulunma amacıyla veya şantaj içeren başvurular şeklinde anlaşıldığını savunan AYAN’a göre, kötünietli başvurular, başkasının markasının ününden yararlanmak, belirli pazarlara girilmesini önlemek veya kolaylaştırmak veya parasal çıkar elde etmek amacıyla yapılır⁵⁴.

b. Yargı Kararlarında SMK md.6/9 Kapsamında Kötüniet Kavramı

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, “RG 512” kararında⁵⁵, “Marka hukukunda genel olarak kabul gören anlayışa göre, tescil yoluyla sağlanan marka korumasının amacına aykırı biçimde kötüye kullanılması yoluyla başkasının markasından haksız olarak yararlanmak veya gerçekte kullanılmayıp yedekleme, marka ticareti yapmak amacına ya da şantaja yönelik başvuru ve tesciller kötünietli olarak kabul edilmektedir.” demek suretiyle, kötünietli tescili hükümsüzlük hâli olarak kabul etmektedir. Bu karardan anlaşıldığı üzere, Yargıtay, kötünietin varlığının kabulü için belli kriterlere önem vermekte ve bunların gerçekleşmesini gözetmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2023 tarihli bir başka kararında⁵⁶, kötünietli marka başvurusunu, hak sahibi olmadığını bilmesine karşın dürüstlük kuralına aykırı olarak tescil başvurusu yapılması veya başvurunun tescili şeklinde tanımlamış; ayrıca, başvuru sahibinin markanın aynısı veya benzer nitelikte olanının başka biri tarafından kullanıldığını bilmesi veya bilmesi gerekliliğinin kötünietin tespitinde önem kazandığını belirtmiştir. İlgili kararda, “... gerçek hak sahibi olmamakla birlikte başkasının ticaretin-

de kullandığı tescilsiz bir işareti, kendisinin hak sahibi olmadığını bile bile tescili için başvuruda bulunan kimse kötünietli sayılacaktır. Yine başkası tarafından kullanılan bir markanın aynısını veya benzerini bilerek ve haklı bir neden olmaksızın sırf rakibini engellemek amacıyla taşıyan engelleme markaları kötünietli marka başvurusu olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca başkasının markasından haksız olarak yararlanmak veya gerçekte kullanılmayıp yedekleme ve marka ticareti yapmak ya da şantaja yönelik başvuruda bulunmak ve tescil ettirmek de kötünietli olarak kabul edilmelidir.” denilmek suretiyle kötünietli marka başvurusu hâllerine örnek gösterilmiş ve kötünietli marka başvurusunun her somut olay özelinde ayrı olarak incelenmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Kötünietin varlığının her somut olay özelinde incelenerek belirlenmesi gerektiğinin benzer şekilde yinlendiği bir kararda⁵⁷, Yargıtay, “genel olarak tescil yoluyla sağlanan marka korumasının amacına aykırı biçimde kötüye kullanılması yoluyla başkasının markasından haksız olarak yararlanmanın veya gerçekte kullanılmayıp yedekleme, marka ticareti yapmak amacına ya da şantaja yönelik başvuru ve tescillerin” kötünietli kabul edildiğini belirtmiş ve “somut uyuşmazlıkta, davalının markasının davacı markaları karşısında iltibasa yol açmasının, davalının uzun süredir davacı ile aynı sektörde faaliyette bulunmasının başlı başına kötü niyet ve hükümsüzlük nedeni oluşturmayacağı” hükmüne varmıştır. Böylece, güvenin kötüye kullanılması⁵⁸, kullanmak yerine başkalarının ticaretine engel olmak, sözleşmeye aykırılık vb. suretiyle marka tescillerinin genel itibarıyla kötünietli marka tescili hâleri olduğu Yargıtay kararlarında kabul görmüştür⁵⁹.

⁵³ Yargıtay 11. HD, 12.06.2013, 12306 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁵⁴ “... davalının davacıya ait markaları Türkiye’de pazarlayan ve davalının temsilci olduğu, bu durumda anılan markayı hiçbir haklı gerekçe sunmadan kendi adına tescil ettirmesinin, hakkın kötüye kullanımı anlamına geldiği, dolayısıyla davalının kötü niyetli tescilinin söz konusu olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine” denilerek, temsilcinin markayı hiçbir haklı gerekçe sunmadan kendi adına tescil ettirmesinin kötünietli olduğu hükmüne varılmıştır. Karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 8.3.2022, 1609 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁵⁵ Yargıtay 11. HD, 5.10.2020, 3833 K.; Yargıtay HGK, 5.4.2023, 295 K.; Yargıtay HGK, 29.6.2022, 1093 K.; Yargıtay HGK, 22.3.2023, 244 K.; Yargıtay 11. HD, 13.3.2017, 1472 K.; Yargıtay 11. HD, 25.2.2021, 1722 K.; Yargıtay 11. HD, 9.6.2014, 10890 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁵³ Hanife Dirikkan, *Tanınmış Markanın Korunması* (1. bs Seçkin Yayınları 2003) 76-77.

⁵⁴ Özge Ayan, ‘Marka Hakkının Kazanılmasında İyiniyetin Rolü’ Prof. Dr. Fikret Eren’e Armağan (1. bs Yetkin Yayınları 2006) 165, 187-188.

⁵⁵ Yargıtay HGK, 16.07.2008, 507 K. (Kazancı İçtihat Bankası). Aynı yönde kararlar için bkz. Yargıtay 11. HD, 13.03.2017, 1472 K.; Yargıtay 11. HD, 09.06.2014, 10890 K.; Yargıtay 11. HD, 12.06.2013, 12306 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

⁵⁶ Yargıtay HGK, 5.4.2023, 295 K. (Kazancı İçtihat Bankası).

2. SMK md.25/6 Kapsamında Kötüniyet

a. Öğretide SMK md.25/6 Kapsamında Kötüniyet Kavramı

Öğretide, kimi yazarlar, sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşmesini sağlayan “*kötüniyetli olmama*” şartını “*iyiniyetli olma*” şeklinde kabul etmiştir⁶⁰. Böylece, *kötüniyetli olmama* hâli, *iyiniyetli olma* hâli üzerinden değerlendirilmiş ve kötüniyet kavramına iyiniyetin karşıtı olacak şekilde bir anlam yüklenmiştir. Buna göre, çoğunluğun görüşü kapsamında, sonraki tarihli marka sahibi, tescil ettirmek istediği işaretin önceden başkası üzerinde tescilli olduğunu bilmiyor veya bilmesi gerekmiyorsa iyiniyetli kabul edilir⁶¹. Bu itibarla, sonraki tarihli marka sahibi ancak iyiniyetli olduğu takdirde, önceki marka sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybına uğradığı savunmasından faydalanabilir.

Kötüniyet, iyiniyetin karşıtı olarak kabul gördüğünden, tescil edilmesi istenilen işaretin başkası adına daha önceden tescil edilmiş olduğunu bilen kişi veya gerekli özenin gösterilmesi hâlinde bilebilecek konumdaki kişi kötüniyetli addedilir⁶². Ancak, sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşme şartı şeklinde belirtilen “*iyiniyetli olma*” kavramından farklı olarak “*dürüstlük kuralına uygun davranma*”nın daha yerinde olacağı görüşü de öğretide yer almaktadır⁶³. Bunun yanında, sessiz kalma yoluyla hak kaybı açısından sonraki tescil sahibinin kötüniyetli sayılabilmesi adına önceki hakkı bilmesi ya da bilebilecek olması ilave şartlar gerektiğine ilişkin görüş de ileri sürül-

mektedir⁶⁴. Başka bir anlatımla, sessiz kalma yoluyla hak kaybı durumunda, tescil başvurusunda bir tescil engelinin olduğunu bilmek veya bilebilecek konumda olmak, kötüniyetin tespitinde münferiden etkili olmamalı; hakkın kötüye kullanılmasından söz edilebilmesi için bu durumun ötesinde bir davranış aranmalıdır⁶⁵.

Kötüniyetli olma, TMK md.2 dürüstlük kuralı kapsamında değerlendirilmelidir. Çünkü, kötüniyetli sonraki tarihli marka sahibinin TMK md.2’yi ihlali söz konusudur. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumayacağından, SMK md.25/6’da ifade edilen kötüniyet kavramından, hakkın kötüye kullanılmasının anlaşılması gerekir. Bu durum, sonraki marka sahibinin tescile engel bir durumun varlığını bildiği veya bilmesi gerektiğinin ispatına ek olarak, tescil başvurusunda bulunma hakkının kötüye kullanıldığının da ispatının aranması gerektirir.

b. Yargı Kararlarında SMK md.25/6 Kapsamında Kötüniyet Kavramı

Yargıtay, sessiz kalma yoluyla hak kaybını konu aldığı 2002 tarihli “*Demmerinos*” kararında⁶⁶, “*Paris Konvansiyonu, 1. mükerrer 6.3.) Paris Konvansiyonu’nun bu hükmünün kapsamına giren ve dolayısıyla Türkiye’de de tanınmış olan markanın bir başka kişi tarafından kendi adına tescilinin istenmesi halinde kötüniyetin varlığı asıldır. Bu anlamda kötüniyetten kasıt; iyiniyetli olmamak, yani tanınmış markanın varlığını bilmek veya öğrenebilecek durumda bulunmaktadır. Yoksa bir hilenin, aldatmanın veya dolanmanın varlığını veya TPE’nin kusuru bulunup bulunmadığını aramaya gerek yoktur. ... Dairemiz uygulamasına göre ise; davalının kötüniyetli olmadığının ispatının somut verilere dayanması gerekir. Örneğin, davacının, davalının ticaret unvanından haberdar olduğu halde uzun süre sessiz kalınması, aralarında ticari işlemlerin varlığını gösteren belgeler olmasına rağmen uzun süre sonra dava açılması vs. gibi hallerde davalının MK.2. madde hükmünden yararlanmasının mümkün olduğu kabul edilmektedir.*” şeklinde hükme varmıştır. Böylece, kararda, TMK md.2 doğrultusunda sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin uygulanabilmesi amacıyla davalının kötüniyetinin varlığının dikkate

⁶⁰ Tekinalp (n 5) Bölüm 26, N. 59; Yasaman/Yusufoğlu (Altay/Ayoğlu/Yüksel), *Cilt II* (n 10) 862; Kaya (n 23) 42; Yanlı (n 4) 310; Karan/Kılıç (n 10) 42.4.3; Çolak (n 1) 1137, 1138; Köroğlu (n 23) 1899-1900; Sami Karahan, ‘Gerçek Kişi Unvanlarının Korunması ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi’ (2001) XXI [1] Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 271, 283; Ali Uçar, ‘Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Mahrumiyeti’ (2014) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi) 60 ve 61; Efendioğlu (n 4) 46; Savaş Bozbel, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2015) 554; Yurtoğlu Can (n 13) 76; Pazır (n 1) 85; Koçak (n 1) 140.

⁶¹ Tekinalp (n 5) Bölüm 26, N. 59; Yasaman/Yusufoğlu (Altay/Ayoğlu/Yüksel), *Cilt II* (n 10) 862; Kaya (n 23) 339; Yurtoğlu Can (n 13) 76; Köroğlu (n 23) 1899-1900; Koçak (n 1) 140; Bozbel (n 59) 554.

⁶² Kaya (n 23) 339; Cahit Suluk, ‘Sınai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararının Etkisi’ (2006) [3] Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 38, 55.

⁶³ Işık (n 2) 175-176.

⁶⁴ Feyzan Hayal Şehirli Çelik, ‘İltibastan Kötüniyetli Tescile Paskalya Tavşanlarının Hikayesi’ (2011) XXVII [3] Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 65, 104; Işık (n 2) 176.

⁶⁵ Işık (n 2) 176.

⁶⁶ Yargıtay 11. HD, 08.04.2002, 3275 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

alınması gerektiği, kötüniyetten anlaşılmanın iyiniyetli olmama hâlini teşkil ettiği, bu durumun ispatının da somut verilere dayanmasının zorunlu olduğu, ek başka unsurlara ihtiyaç duyulmadığı açıklanmıştır.

Yargıtay, sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesine değinen bir diğer kararında⁶⁷, “... öğretilde ve Yargıtay kararlarında istikrar kazandığı üzere sessiz kalma yoluyla hakkın kaybın ilkesinin uygulanabilmesi için davacı tarafın markasına tecavüzü bilmesi ve buna uzun süre ses çıkarmaması davalının ise iyiniyetli olması gerektiği, oysa davacı yurtdışında ABD’de kurulmuş bir firma olup davalı tarafın haksız kullanımını uzun süredir bildiği ve buna rağmen ses çıkarmadığı hususu dosyaya yansımadağı, ayrıca ... markası dünyaca tanınmış bir marka olup ülkemizde de davalı firmanın kuruluşu olan 1995 yılından çok öncesinde filmler ve çizgi filmler yoluyla bilinmekte olduğundan davalının iyiniyetli olduğunu söylemeye olanak bulunmadığı...” demek suretiyle, sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleşebilmesi adına davalının, yani sonraki tarihli marka sahibinin iyiniyetli olması gerektiğini vurgulamıştır. Ancak, kötüniyet incelemesinin geniş kapsamlı şekilde ele alınması isabetlidir. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı esasında iyiniyetten farklı biçimde kötüniyetli olmama hâli aranmalıdır. Nitekim, sessiz kalma yoluyla hak kaybı açısından gerçekleştirilen kötüniyet incelemesinde, marka hakkının amacından farklı şekilde kötüye kullanılmasının ve başkasının markasından haksız şekilde bir faydanın elde edilmesinin irdelenmesi önem arz eder.

Marka hukuku genelinde kabul gören bir kötüniyet kavramı mevcuttur. Bu kavramın marka hukuku kapsamında tüm konularda aynı anlama gelmesi, farklı konularda farklı anlamlar içermemesi gerekir. Kimi durumlarda kötüniyet kavramının, iyiniyetli olmanın karşıtı şeklinde değerlendirilmesi, kötüniyete sadece TMK md.3 penceresinden bakmayı gerektirir ki, bu durum kötüniyetin tespitinde eksik bir değerlendirme yapılmasına sebebiyet verir⁶⁸.

⁶⁷ Yargıtay 11. HD, 12.6.2017, 3606 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁶⁸ SMK md.25/6’da düzenlenen sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesi kapsamında sonraki tescilde var olan kötüniyetli olma durumunun TMK md.3 hükmü bağlamında değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Koçak (n 1) 140. Yazar, önceki marka sahibinin markasına zarar verme veyahut markasından haksız şekilde faydalanma etkisi yaratan bir tescilin varlığın aranmasının, sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin koruduğu menfaatler dengesini önceki hak sahibi aleyhine bozacak nitelikle olduğu görüşündedir ve sonraki tarihli marka sahiplerine

Sessiz kalma yoluyla hak kaybında kötüniyet incelemesinin TMK md.3’e dayanması hâlinde, sonraki tarihli marka sahibinin iyiniyetli kabul edilmemesi için, önceki hakkın var olduğunu bilmesi veya bilebilecek konumda olması yeterli görülür. TMK md.2’ye dayanan incelemede ise bilme veya bilebilecek durumda olmaya ek başka unsurların (zarar verme, haksız yarar elde etme, engelleme, güveni kötüye kullanma) da varlığı aranır. Kötüniyet kavramı TMK md.3’ün yanında doğrudan TMK md.2 ile bağlantılıdır. SMK md.6/9’da düzenlenen marka tescilinde kötüniyet ile md.25/6’da yer verilen sessiz kalma yoluyla hak kaybında ifade edilen kötüniyet kavramında hakkın kötüye kullanılması esas alınır. Her iki durumda da temel alınacak ilkenin “dürüstlük kuralına uygun davranma” olması yerindedir. Bu itibarla, sonraki tarihli marka sahibinin kötüniyetli olduğundan bahsedebilmek için bir tescil engeli olduğunu bilme veya bilebilecek durumda olmanın ötesinde hakkını kötüye kullanma şartı aranmalı; başka bir deyişle, bilme veya bilebilecek durumda olma, başka unsurlarla desteklenmelidir. Ancak belirtmek gerekir ki, tanınmış markanın varlığı veya sonraki tarihli marka sahibinin tacir olması durumlarında, bilme veya bilebilecek durumda olma şartları sağlanmış olmakla birlikte hakkın kötüye kullanılması da güçlü bir ihtimaldir. Bu ihtimalin ispatında somut verilere dayanma zorunluluğu aranmamalıdır.

B. KÖTÜNİYETİN TÂBİ OLDUĞU SÜRENİN BELİRLENMESİ

1. Kötüniyetin Arandığı An

Kötüniyetli olma hâli belirli bir süreçten ibaret olmayıp, kötüniyetin belirli bir anda varlığı kabul edilir. Kabul edilen an, hiç kuşkusuz, sonraki markanın tescil başvurusu anıdır⁶⁹. Başvuru sahibinin bu anda kötüniyetli olarak kabulü, kendisinin sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasında bulunma imkânını ortadan kaldırır. Başka bir anlatımla, tescil başvurusu anında kötüniyetli olan kişi, kendisi aleyhine açılacak bir davada sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına dayanamaz. O hâlde, sonraki marka sahibi tescil başvurusu anında kötüniyetli değilse, kendisi aleyhine açılan hükümsüzlük dava-

böyle kapsamlı bir koruma fırsatı tanınmamasının gerektiğini savunmaktadır. Bkz. Koçak (n 1) 140.

⁶⁹ Bilgili, *Hakkın Kötüye Kullanılması* (n 2) 214.

sında sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına başvurabilir. Sonraki marka sahibinin kötüniyetli olması hâli, önceki hak sahibinin aleyhine yaptığı sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına imkân tanımaz; bu nedenle, savunmayı ancak kötüniyetli olmayan kişinin yapabilmesi mümkün kabul edilir⁷⁰.

Kötüniyet anının belirlenmesi, kötüniyetin ortaya çıkışının tespitine bağlıdır. Çünkü sonraki tarihli marka sahibi, kötüniyetin arandığı esnada kötüniyetli ise sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasından faydalanmamalıdır. Bu an, sonraki tarihli marka sahibinin marka başvurusunda bulunduğu andır. Kanunun lafzından kötüniyetli marka sahibinin korunmaması gerektiği anlaşılır ve başvuru anında kötüniyetli olan sonraki hak sahibinin sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunması yapmasına imkân tanınmamalıdır.

2. Kötüniyetin Somut Olaya Göre Ortadan Kalkması

Sonraki tarihli marka sahibinin tescil başvurusu esnasında kötüniyetli olduğu varsayımında, önceki hak sahibi sessiz kalmış ve kötüniyetli sonraki marka sahibi de önceki hak sahibinin sessiz kalması dolayısıyla markasına yatırımlar yapmış olsa, önceki hak sahibinin sessiz kalması, tescil başvurusu anındaki kötüniyeti ortadan kaldırır mı? Bu durumda davacının yani önceki hak sahibinin hükümsüzlük davası açması, dava açma hakkını kötüye kullanması kapsamında değerlendirilebilir. Yargıtay'ın başlangıçtaki kötüniyeti zamanla dürüstlük kuralına uygun bir davranış olarak kabul ettiği kararı⁷¹ olmuştur. Nitekim, sonraki marka sahibi tescil anında kötüniyetli olsa dahi, hukuk düzeninin, önceki hak sahibini süre sınırlaması olmadan korumayacağı görüşü doktrinde mevcuttur⁷².

⁷⁰ Işık (n 2) 183.

⁷¹ "... Hukuka aykırı davranışın önlenmesine veya hukuka aykırı duruma son verilmesine ilişkin talebin kullanılmasını çok geciktiren kimsenin, MK'nun 2. maddesinde anlamını bulan dürüstlüğe aykırı davranıp davranmadığının değerlendirilmesi gerekir. Zira haklı başka bir gerekçe olmadığı sürece, uzun süre tecavüze sessiz kalarak üçüncü kişiler nezdinde güven yaratan kişilere hükümsüzlük davası açma hakkı tanınmaması gerekmektedir." denilmek suretiyle kötüniyetin varlığında dahi sessiz kalma yoluyla hak kaybının kabul edildiğine ilişkin karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 15.4.2015, 11198 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁷² Şener Akyol, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı* (1. bs Vedat Yayınları 2006) 23-24; Yasaman/Yusufoğlu Bilgin (Ayoğlu/Kartal/Yüksel/Yasaman), *Cilt III* (n 2) 2569; Buket Gün, *Marka Hukukunda Birlikte Var Olma*, (1. bs, On İki Levha Yayınları 2019) 201.

GÜN, bu gibi durumlarda menfaat dengesinin esas tutularak iyiniyetli olma şartının kesin biçimde aranmaması, somut olayın özelliklerine göre başlangıçta kötüniyetli olsa dahi, eğer karşı taraf açısından sessiz kalınmaya devam edileceği biçiminde haklı bir beklenti oluşturulmuşsa bu beklentinin gerçekleştirilmesi gerektiği görüşündedir⁷³. BÜYÜKKILIÇ da davacının, başlangıçtan itibaren kötüniyetli bir davranış içerisinde olan sonraki kullanıcının davranışlarına ses çıkarmadığı esasıyla bu kişi aleyhine dava açma hakkını kaybetmesinin hakkaniyetli olmadığını belirtmekte; ancak, başlangıçtaki kötüniyetin varlığının kimi durumda sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinden mutlak anlamda yararlanılamayacağı anlamına da gelmediğini ileri sürmektedir⁷⁴. ÇAĞLAR ise başlangıçtaki kötüniyetin sonradan ortadan kalkmasının mümkün olmadığını savunmakta ve bu hâlde kötüniyeti marka sahibinin ispat etmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁷⁵. ÇOLAK da markanın başkası tarafından tescil ettirilmesi durumunda, marka sahibinin açacağı hükümsüzlük davasında, markayı sonradan tescil ettiren kimsenin sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunması yapabilmesi adına bu kişinin tescil esnasında iyiniyetli olması gerektiğini ve sonrasında oluşan iyiniyetin başlangıçtan beri var olan kötüniyeti ortadan kaldırmayacağını belirtmektedir⁷⁶.

Yargıtay bu konuya ilişkin kararlarda farklı çözümler esasları benimsemiştir. İlk olarak, Yargıtay'ın, uzun sessiz kalma sürelerine rağmen kötüniyet durumunda sessiz kalma yoluyla hak kaybindan bahsedilemeyeceği yönünde sonuca vardığı kararına rastlanılır. Yerel mahkemenin davalının sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasını kabul etmediği ve davalıya ait markanın hükümsüzlüğüyle birlikte davalının ticaret unvanında geçen *Sürat* ibaresinin

⁷³ Gün (n 71) 201.

⁷⁴ Örneğin, sonraki kullanıcının tescilli bir markanın varlığını bilmesine rağmen markayı tescil ettirmiş olduğu varsayımında, ilerleyen süreçte markası için emek harcamış, masraf ve yatırımlar yapmış, markasını piyasaya tanıtarak yeni bir değer oluşturmuş ve böylece korunmaya değer bir ekonomik birikim elde etmişse, sonraki kullanıcının baştan itibaren önceki markayı bilmesi hâlinde de sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin doğrudan reddinin isabetli olmadığı yönünde görüş için bkz. Büyükkılıç (n 5) 641.

⁷⁵ Hayrettin Çağlar, *Marka Hukuku Temel Esaslar* (1. bs Adalet Yayınları, 2013) 159.

⁷⁶ Çolak (n 1) 1138. Aynı yönde görüş için bkz. Şahin (n 4) 73.

terkinine hükmettiği bu karar, Yargıtay tarafından onaylamıştır⁷⁷. Böylece, davalıların başlangıçta kötü-niyetli olmaları hâli, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmalarının kabulünü engellemiştir.

Yargıtay, 2012 tarihli bir kararında⁷⁸, kötünüye-te rağmen, geçen uzun bir zaman diliminin ardından dava açılmasının hakkın kötüye kullanılması olarak kabul edildiğini savunmuştur. Öyle ki, aynı sektörde bulunup aynı şehirde faaliyet gösteren yakın akrabaların taraf olduğu “Özbulaycı” kararında⁷⁹, 15 yıllık sessizliğin ardından dava açılmasının hakkın kötüye kullanılması olduğuna ve sessiz kalma yoluyla hak kaybının gerçekleştiğine hükmetmiştir. Yine akrabalık ilişkisinin bulunduğu bir başka kararda⁸⁰, Yargıtay, tarafların kardeş olmaları itibarıyla birbirlerinin markalarından ve marka kullanımlarından haberdar olduklarını kabul etmiş ve 7-8 yıl geçmesinin ardından hükümsüzlük davası açılmasının hakkın kötüye kullanılması niteliğinde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Kötüniyetli olarak başkasının markasını tescil ettiren kişi, belirli bir süre geçmesiyle bu marka üzerinde hak elde edememelidir⁸¹. Ancak, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına değinildiği bir kararda⁸², Yargıtay, “... ilke olarak hak sahibi olan davacı, hareket tarzı ile hakkın ihlaline zımnen müsaade ettiği takdirde, davalının senelerden beri kullandığı ve tanıttığı markanın iptalini talep edemez. Hukuka aykırı davranışın önlenmesine veya hukuka aykırı duruma son verilmesine ilişkin talebin kullanılmasını çok geciktiren kimsenin,

MK'nun 2. maddesinde anlamını bulan dürüstlüğe aykırı davranıp davranmadığının değerlendirilmesi gereklidir. ... kötüniyetli tescil halinde hükümsüzlük davası süreye tabi değilse de bu hakkın kullanılmasının sınırı da MK 2 maddesidir. Davalı şirketin ... yaptığı marka tescilinden itibaren 23 yıl gibi bir zaman boyunca bu markaya yatırımlar yapmasına sessiz kalarak davalı şirketin markası üzerinde emek sarfedip, masraf ve yatırımlar yaparak, ticari çevrelerde tanıtmak suretiyle kendisine ait yeni bir değer oluşturduktan sonra söz konusu değer yok edilmesi sonucuna yol açacak şekilde davacının ... hükümsüzlük talep etmesi, ... hakkın kötüye kullanılması teşkil edip, MK'nun 2. maddesi hükmü uyarınca korunması mümkün değildir” demek suretiyle, davalının ilk marka tescilinin üzerinden 23 yıl geçtikten sonra davacının hükümsüzlük talebinde bulunmasını, davalının kötüniyetine rağmen, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunması kapsamında değerlendirmiş ve bu savunmanın geçerliliğine karar vererek, yerel mahkemenin davalının kötüniyetinin korunmaması gerektiğini belirten kararını bozmuştur. Yerel mahkeme, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin bozma kararına karşı “... tescil anında var olan ve sonraki devam eden kullanım süresince mevcut kötüniyetin hukuken hiçbir şekilde korunmaması gerektiği, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunmasına itibar edilemeyeceği” gerekçesiyle direnmiştir. Ancak, Hukuk Genel Kurulu tarafından Özel Daire'nin bozma kararının kabul edilmesi gerektiği, daha önce verilen kararda direnilmesinin usul ve yasaya aykırılık teşkil ettiği belirtilmiştir⁸³.

⁷⁷ “Yüksek Mahkeme'nin Sürat Kargo kararında, her iki taraf şirketlerin de taşımacılık alanında ticari faaliyet göstermelerine, davalı şirketin ticaret unvanının sicile kayıt tarihi 1994 ve 2003, davacının sicil kayıt tarihi 1992 olmasına, davalının markasının TÜRK PATENT nezdinde kayıt tarihinin ise 2001 olmasına ve davanın 2009 yılında açılmasına rağmen, sessiz kalma yoluyla hak kaybı savunması yerel mahkemece yerinde görülmemiş ve davalıya ait markanın 39. Sınıfın 01 numaralı alt sınıfında yer alan, 39. 01 alt sınıfa kara, hava ve deniz taşımacılığı hizmetleri başlığı altında bulunan hizmetler yönünden hükümsüzlüğü ve davalının ticaret unvanındaki SÜRAT ibaresinin terkinine karar verilmiş, bu karar Yargıtay tarafından da onanmıştır.” ifadeleriyle belirtilen karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 30.09.2010, 9466 K. (Çolak (n 1) 1139).

⁷⁸ Yargıtay 11. HD, 15.04.2015, 1198 K. Benzer yönde karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 03.06.2010, 6339 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁷⁹ Yargıtay 11. HD, 02.12.2009, 12302 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁸⁰ Yargıtay 11. HD, 29.05.2008, 7076 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁸¹ Çolak (n 1) 1123.

⁸² Yargıtay HGK, 15.04.2015, 1198 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁸³ “Dairemizin yerleşik kararlarına göre, tanınmış bir markanın aynı ya da benzerinin bir başkası adına tescilli halinde kötüniyetin varlığı asıl ise de; MK'nun 2. Maddesi uyarınca, herkes hak ve borçlarını yerine getirirken iyiniyet kurallarına uymakla yükümlüdür. Bir hakkın sırf başkasına zarar vermek amacıyla kullanımı kanun tarafından korunamaz... Kötüniyet halinde hükümsüzlük davasını 5 yıllık süreye bağlı kalınmaksızın her zaman açılabilmesine ilişkin düzenlemenin marka sahibine tanıdığı dava açma hakkının da MK'nun 2. maddesine göre uygun bir süre içerisinde kullanılması gereklidir. Somut uyuşmazlıkta davalının 10 yılı aşkın bir süredir davacı markasının benzeri olan ve TPE tarafından tescil ve ilan edilen dava konusu markayı kullandığını TTK'nun 20. maddesi uyarınca basiretli bir tacir gibi davranması gereken davacının objektif olarak bilmesi ya da bilebilmesi gerektiğinden, marka hakkının ihlaline çok uzun süre itirazsız olarak katlandıktan sonra işbu hükümsüzlük davasını açması; aradan geçen süre içerisinde davalının markasına emek ve sermaye koyarak yarattığı mal varlığı değerlerinin yok olması sonucuna yol açacağından, bu durumun ortadan kaldırılmasına yönelik dava hakkının kullanılması MK'nun 2. maddesine göre himaye edilemez.” denilmek suretiyle benzer yönde verilen hüküm için bkz. Yargıtay 11. HD, 15.10.2009, 10891 K. (Lexpera İçtihat Bankası). Davacının, üstün

Davacının dava hakkını kötüye kullanması ile davalının tescil anında var olan kötüniyeti TMK md.2 kapsamında ihlal niteliğindedir. Her iki ihlal durumu karşılaştırıldığında, hangi davranışın makul kabul edileceğinin çözülmesi gerekir. Unutulmamalıdır ki, bu durumun çözümünde, henüz daha dava hakkının kötüye kullanılmasından önce, başkasının haklarından haksız kazanç elde etmek amacıyla kötüniyetli olarak tescil başvurusu yapma hakkı kötüye kullanılmıştır⁸⁴. Önceki hak sahibinin hak kaybıyla sonuçlanacak bir savunmayı sadece kötüniyetli olmayan kişinin yapabilmesi mümkün olacağından, sessiz kalma yoluyla hak kaybında var olan bir kötüniyete itibar edilemeyeceğini belirtmek yerinde olur. Ancak yine de ifade etmek gerekir ki, önceki hak sahipliğinden haberdar olmasına rağmen sonraki tarihli marka sahibinin yoğun emek harcamış, yatırımlar yapmış ve markaya önemli bir değer katmış olması ihtimalinde, önceki hak sahibinin geçen uzun bir zaman diliminin ardından aktif davranışta bulunmasının, sessiz kalma yoluyla hak kaybına sebep olup olmayacağı değerlendirmesinin doğrudan reddi yerine, somut olay kapsamında irdelenmesi daha makul kabul edilmelidir.

Ekleme gerekir ki, önceki hak sahibinin, sonraki tarihli marka sahibinin tescil başvurusunda bulunma hakkını kötüye kullandığını ispat etmesi beklenmelidir⁸⁵. Nitekim, kötüniyet iddiasında bulunan her kim ise ispat yükü ona ait olur. Kötüniyetin ispatı hâlinde bu durumdan menfaat elde edecek olan kişi önceki tarihli marka sahibi olduğuna göre, marka sahibinin böyle bir iddiasının varlığı hâli, kendisine ispat yükümlülüğü getirecektir⁸⁶.

SONUÇ

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı, hakkın genel anlamda sona ermesine sebep olmaz. Uzun süredir var olan kullanıma veya tescile, aktif bir çaba içeri-

sinde bulunmayarak sessiz kalan kişi ya da kişilerin bu duruma zımnen icazet verdiği kabul edilir. Böylece sessiz kalan tarafın bu haktan faydalanmasına katlanma yükümlülüğü doğar.

Kötüniyetli olma, iyiniyetin karşıtı olacak şekilde TMK md.3 kapsamında değil, TMK md.2 dürüstlük kuralı bağlamında değerlendirilmelidir. Çünkü, kötüniyetli sonraki tarihli marka sahibi TMK md.2'yi ihlal etmektedir. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. SMK md.25/6'da ifade edilen kötüniyet kavramından, hakkın kötüye kullanılması anlaşılır. Bu itibarla, sonraki marka sahibinin tescile engel bir durumun varlığını bildiği veya bilmesi gerektiğinin ispatının yanında, tescil başvurusunda bulunma hakkının kötüye kullanıldığının da ispatının aranması gerekir.

Kötüniyetle yapılmış başvuru sonradan geçerlilik kazanamaz. Bu itibarla markanın hükümsüzlüğü her zaman ileri sürülebilir. Eğer davalı tescil başvurusu anında kötüniyetliyse, sessiz kalma yoluyla hak savunmasının kabulü mümkün değildir. Kötüniyetin tespitinden sonra, davanın süresi içinde açılıp açılmadığı tartışması yapılmamalıdır. Dolayısıyla, tescil başvurusu anındaki kötüniyetin geçen belirli bir sürenin ardından dürüstlük kuralı bakımından makul görülecek bir davranışa dönüşmesi kabul edilmemelidir. Önceki tarihli bir markanın varlığını bilmekten kaynaklanan kötüniyet zaman içerisinde iyiniyete dönüşemez; bu nedenle de her zaman ileri sürülebilir. Buna karşın TMK md.2'ye aykırılıktan kaynaklanan kötüniyet zaman içerisinde ortadan kalkabilir. Böylece, somut olayın şartları dahilinde sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin uygulanabilirliği değerlendirilmelidir.

İspata konu olan husus, kötüniyet kavramına verilen anlamla doğrudan bağlantılıdır. Sonraki marka sahibinin tescil engelini bildiğinin veya bilebilecek durumda olduğunun ispatı yeterli görülme- yip, sonraki marka sahibinin hakkını kötüye kullandığını destekleyici ek unsurların varlığı aranmalıdır. Kötüniyetin ispatında, her somut olayın özelliklerine ve her davanın kendi mevcut verilerine göre tespit yapılması gerekir. Somut olgu ve delillerin yanında tacirlere getirilen objektif özen ölçütü kapsamında basiretli iş adamı gibi davranma yükümlülüğü de kötüniyetin ispatı meselesinde önem arz eder.

menfaatine dayanarak TMK m.2 bağlamında dava açmasının, hakkını kötüye kullanma teşkil edip etmediğinin, Mahkemece tartışılmamasının isabetli bulunmadığını ve bu sebeple kararın bozulması gerektiğini belirten benzer yönde karar için bkz. Yargıtay 11. HD, 18.07.2011, 8996 K. (Lexpera İçtihat Bankası).

⁸⁴ Işık (n 2) 182.

⁸⁵ Işık (n 2) 184.

⁸⁶ Kaya (n 23) 341; Karan/Kılıç (n 10) 35.1.4; Çağlar (n 2) 159; Çolak (n 1) 1143, Balık (n 49) 62.

KAYNAKÇA

- Akyol Ş, *Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası* (1. bs Vedat Yayınları 2006).
- Arkan S, *Marka Hukuku, Cilt II* (1998).
- Arkan, *Ticari İşletme Hukuku* (25. bs Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını 2019) (Arkan, Ticari İşletme).
- Ayan Ö, 'Marka Hakkının Kazanılmasında İyiniyetin Rolü' Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan (1. bs Yetkin Yayınları 2006) 165.
- Balık İ, 'Marka Hukukunda Kötüniyet Kavramı' (2013) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi).
- Battal A, 'Marka Hakkına Tecavüz Davalarında Dava Hakkının Kötüye Kullanılması', *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu* (2001) XVIII 27.
- Bilge M E, 'Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas' (2015) [2] *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi* 7.
- Bilgili F, *Marka Hukukunda Hakkın Kötüye Kullanılması* (1. bs Seçkin Yayınları 2006) (Bilgili, Hakkın Kötüye Kullanılması).
- Bilgili F, 'Türk Marka Hukukunda Kötü Niyetli Marka Tescili Başvurusuna Karşı İtiraz' (2007) [70] *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 27.
- Bozbel S, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2015).
- Bozgeyik H, *Marka Hakkının Korunması* (2. bs, On İki Levha Yayınları 2019).
- Büyükkılıç G, *Marka Hukukunda Tanınmış Markanın Sulandırmaya Karşı Korunması* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2019).
- Can O, 'Türk Hukukunda Kötüniyetli Marka Başvuru ve Tescilinde İptal ve Hükümsüzlüğün Kapsamı Üzerine Düşünceler' (2015) 1 [1] *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi* 47.
- Cangül M, 'Ticaret Sicilinin Aleniyeti ve Müspet Etkisi Yönünden Ticaret Unvanında Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybının Değerlendirilmesi' (2022) 80 [4] *Ankara Barosu Dergisi*, 137.
- Cengiz D, *Türk Hukukunda İktibas veya İltibas Suretiyle Marka Hakkına Tecavüz* (1. bs Beta Yayınları 1995).
- Çağlar H, *Marka Hukuku Temel Esaslar* (1. bs Adalet Yayınları, 2013).
- Çağlar H & Özdamar M, 'Ticaret Unvanının Korunması' (2006) 14 [2] *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 119.
- Çatma Bilen C, *Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı* (1. bs Yetkin Yayınları 2022).
- Çolak U, *Türk Marka Hukuku* (5. bs, On İki Levha Yayınları 2023).
- Dirikkan H, *Tanınmış Markanın Korunması* (1. bs Seçkin Yayınları 2003).
- Efendioğlu E, 'Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2019) İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi).
- Eminoğlu C, 'Marka Sahibinin Teklifi İlkesi ve Bu İlkenin Markanın Devri Bağlamında İncelenmesi (Anayasa Mahkemesi'nin 556 Sayılı KHK'nın m.16/5 Hükmünü İptal Eden Kararı Bağlamında Bir Değerlendirme)' (2016) 1 *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 229.
- Gün B, *Marka Hukukunda Birlikte Var Olma*, (1. bs, On İki Levha Yayınları 2019).
- Işık E, *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2017).
- Kara E, *Türk Marka Hukukunda Gerçek Hak Sahipliği İlkesi* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2018).
- Karahan S, 'Gerçek Kişi Unvanlarının Korunması ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi' (2001) XXI [1] *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 271.
- Karahan S, 'Haksız Rekabet Davalarında Dava Zamanaşımaları ve Sessiz Kalma Nedeniyle Hakkın Kaybedilmesi İlkesi', *Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı* (1. bs Beta Yayınları 2001).
- Karan H ve Kılıç M, *Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi ve İlgili Mevzuat* (1. bs Turhan Yayınevi 2004).
- Karasu R, 'Spekülasyon ve Engelleme Markaları' (2008) 8 [3] *Ankara Barosu Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi* 11.
- Kaya A, *Marka Hukuku* (1. bs Arıkan Yayınları 2006).
- Koçak M A, *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaybı İlkesi* (1. bs, On İki Levha Yayınları 2021).
- Koroğlu E, 'Genel Hatlarıyla Markadan Doğan Hakları Sınırlandıran Sebeplerden "Zamanaşımı", "Sessiz Kalma Sebebiyle Hak Kaybı" ve "Üçüncü Kişilerin Şahsi Bilgilerini Dürüst Bir Şekilde Kullanmaları' (2016) 22 [3] Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan II. Cilt, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayı 1889.
- Meran N, *Marka Hakları ve Korunması* (4. bs Seçkin Yayınları 2015).

- Pazır Y, 'Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2023) Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi).
- Pekdinçer, *Haksız Rekabet ve Marka Hukukuna İlişkin Birlikte Raporları ve Mütalâalar (Yüksek Mahkeme Kararları ile Birlikte)* (1. bs Legal Yayınları 2015).
- Pekdinçer R T & Giray R E & Baş K & Büyükkılıç G, *Gerçekçeli, Notlu ve İçtihatlı Sınai Mülkiyet Kanunu ve İlgili Mevzuat* (3. bs, On İki Levha Yayınları 2021).
- Suluk C, 'Sınai Mülkiyet Haklarında Hükümsüzlük Kararının Etkisi' (2006) [3] Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 38.
- Suluk C & Karasu R & Nal T, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (6. bs Seçkin Yayınları 2022).
- Suluk C ve Orhan A, *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Tasarımlar* (1. bs Seçkin Yayınları 2008).
- Şehirli Çelik F A, 'İltibastan Kötüniyetli Tescile Paskalya Tavşanlarının Hikayesi' (2011) XXVII [3] Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi 65.
- Şahin M, 'Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı' (2020) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi).
- Tekinalp Ü, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. bs Vedat Yayınları 2012).
- Uçar A, 'Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Mahrumiyeti' (2014) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tür: Yüksek Lisans Tezi).
- Uzunallı S, *Marka Hukuku* (2. bs Adalet Yayınları 2021) (Uzunallı, Marka).
- Uzunallı S, *Markanın Korunmasının Kapsamı ve Tazminat Talebi* (1. bs Adalet Yayınları 2012) (Uzunallı).
- Ülgen H & Helvacı M & Kaya A & Nomer Ertan N F), *Ticari İşletme Hukuku* (6. bs Vedat Yayınları 2019).
- Yanlı V, 'İltibas Nedeniyle Dava Açma Hakkının Kaybı', *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXI*, (2005).
- Yasaman H & Altay S A & Ayoğlu T & Yusufoglu F & Yüksel S, *Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi, Cilt II* (1. bs Vedat Yayınları 2004).
- Yasaman H & Ayoğlu T & Yusufoglu Bilgin F & Kartal P M & Yüksel S H & Yasaman Z, *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, Cilt III* (1. bs Seçkin Yayınları 2021).
- Yurtoğlu Can M, *Marka Hukukunda Sessiz Kalmak Suretiyle Hak Kaybı* (1. bs Turhan Yayınevi 2016).
- Yusufoglu Bilgin F, 'Kullanma Niyeti Olmaksızın Markanın Kötüniyetli Olarak Tescili ve Hükümsüzlüğü' içinde Prof. Dr. Tekin Memiş (ed), *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2019* (1. bs Yetkin Yayınları 2020).

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarın katkı oranı %100'dür.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: *The author declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.*

Contributions Statement: *Author has contributed %100 into preparing and writing this study.*

Statement for Support and Appreciation If Any: *None.*

Statement for Conflict of Interest: *None.*